

advies 2606

Advies Wijziging jeugddelinquentiedecreet

6 mei 2026

Voorzitter: Anna Roos

Aanwezigen: Adelina Garcia,
Anna Roos, Jan-Aleksander
Roggen, Lies Vancayzeele, Lore
Beke, Marnik De Bont, Noura
Kaddaoui, Stef Vanderspikken

De Vlaamse Jeugdraad, in vergadering op 6 mei 2026, onder voorzitterschap van Anna Roos, en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert unaniem het volgende:

1 We benadrukken de absolute nood aan preventie. Willen we jeugddelinquentie echt een halt toeroepen, dan moet daar veel meer op worden ingezet. Zowel in de jeugdhulp als in de bredere preventieve hulpverlening zijn er middelen en plaatsen nodig voor brede maatregelen, begeleiding én opvolging.

pg. 6

2 Los de tekorten in ondersteuning en hulpverlening niet op door strafmaten strenger te maken en volwassenenstrafrecht voor jongeren strikter te vertalen.

pg. 7

3 Betrek kinderen en jongeren bij beleid en keuzes die over hun levens gaan, op elk beleidsniveau. Participatie werkt pas als er beslissingen genomen worden op basis van de stem van jongeren én als jongeren ook teruggekoppeld krijgen wat er met hun stem is gedaan.

pg. 8

4 Bewaak de eigenheid van het jeugddelinquentierecht, sta met deze harmonisatie géén verstrenging toe en laat de jeugdrechter zijn pedagogische rol spelen.

pg. 9

5

Voorzie een behoudsclausule en correctiemechanisme, zodat de jeugdrechter een brede beoordelingsbevoegdheid behoudt.

pg. 11

6

Doe een grondige evaluatie van het kortverblijf. Dat mag geen alternatief zijn voor plaatstekort in de langere trajecten in de gemeenschapsinstellingen.

pg. 11

7

Schaf de uithandengeving af en maak van elke vorm van vrijheidsberoving echt het ultimum remedium.

pg. 12

8

We zijn tevreden dat er enkele nieuwe misdrijven en feiten benoemd worden, zodat ook die feiten op een goede manier opgevolgd kunnen worden. Voorzie ook daarbij altijd de nodige begeleiding én hulpverlening.

pg. 13

De Vlaamse Jeugdraad, in vergadering op 6 mei 2026, onder voorzitterschap van Anna Roos, en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert unaniem het volgende:

1. We benadrukken de absolute nood aan preventie. Willen we jeugddelinquentie echt een halt toeroepen, dan moet daar veel meer op worden ingezet. Zowel in de jeugdhulp als in de bredere preventieve hulpverlening zijn er middelen en plaatsen nodig voor brede maatregelen, begeleiding én opvolging. **6**
2. Los de tekorten in ondersteuning en hulpverlening niet op door strafmaten strenger te maken en volwassenenstrafrecht voor jongeren strikter te vertalen. **7**
3. Betrek kinderen en jongeren bij beleid en keuzes die over hun levens gaan, op elk beleidsniveau. Participatie werkt pas als er beslissingen genomen worden op basis van de stem van jongeren én als jongeren ook teruggekoppeld krijgen wat er met hun stem is gedaan. **8**
4. Bewaak de eigenheid van het jeugddelinquentierecht, sta met deze harmonisatie géén verstrenging toe en laat de jeugdrechter zijn pedagogische rol spelen. **9**
5. Voorzie een behoudsclausule en correctiemechanisme, zodat de jeugdrechter een brede beoordelingsbevoegdheid behoudt. **11**
6. Doe een grondige evaluatie van het kortverblijf. Dat mag geen alternatief zijn voor plaatstekort in de langere trajecten in de gemeenschapsinstellingen. **11**
7. Schaf de uithandengeving af en maak van elke vorm van vrijheidsberoving echt het ultimum remedium. **12**
8. We zijn tevreden dat er enkele nieuwe misdrijven en feiten benoemd worden, zodat ook die feiten op een goede manier opgevolgd kunnen worden. Voorzie ook daarbij altijd de nodige begeleiding én hulpverlening. **13**

Op woensdag 29 april 2026 ontving de Vlaamse Jeugdraad een spoedadviesvraag over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, met het doel het te harmoniseren met het nieuwe Strafwetboek. De Vlaamse Regering wil het wijzigingsdecreet in voege laten treden vanaf 1 september, zodat de inwerkingtreding overeenstemt met die van het Strafwetboek zelf. Met de Vlaamse Jeugdraad schreven we in het verleden al meermaals adviezen over de invulling en toepassing van het jeugddelinquentierecht. Die adviezen zijn dan ook de basis voor de aanbevelingen die we in dit spoedadvies formuleren.

En daarbij beginnen we graag meteen met een algemene rode draad, of liever: rode lijn. Zoals we schreven in ons advies over het wijzigingsdecreet jeugddelinquentie in 2023^[1] vertrekken we altijd van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind van de Verenigde Naties^[2], de bijbehorende verduidelijkingen in de algemene commentaren (specifiek general comment nr. 24)^[3] en de aanbevelingen in de slotbeschouwingen aan de Belgische staat^[4] als het gaat over jongeren die in aanraking komen met het jeugddelinquentierecht.

Die stellen dat vrijheidsberoving van kinderen alleen kan conform de wet, alleen als laatste mogelijkheid, én voor de kortst mogelijke tijd. Er wordt expliciet gevraagd aan alle ondertekenaars om in een brede variatie van non-custodial maatregelen te voorzien en die maatregelen dus voorop te stellen om vrijheidsberoving te behouden als laatste mogelijkheid. Wat we daarbij cruciaal vinden is om altijd te werken vanuit het belang van het kind en daarmee ook van de maatschappij. Het jeugddelinquentierecht onderscheidt zich van het gewone strafrecht doordat het een pedagogische functie moet vervullen. Die pedagogische functie moet bij alle maatregelen duidelijk zijn en vooropstaan. Louter straffende maatregelen hebben daarin dus geen plaats.

Kinderen en jongeren vragen zelf om grenzen en naleving van het regelgevend kader waarin ze leven, zodat hun eigen leefwereld, kinderrechten en grenzen ook bewaakt en beschermd worden. We leven in een rechtsstaat, en de proportionele, respectvolle en transparante naleving ervan is belangrijk voor kinderen en jongeren. We staan voor wederzijds respect en goede relaties tussen jongeren, jeugd(welzijns)werk, justitie, ordehandhaving en welzijn. Jongeren zijn meer dan dossiers, woorden doen ertoe, uitspraken en maatregelen bepalen levens.

^[1] Vlaamse Jeugdraad Advies 2308, 2023 [Advies Wijzigingsdecreet Jeugddelinquentie](#).

^[2] [Verdrag inzake de Rechten van het Kind](#): Art. 37 (b) Kinderrechtenverdrag.

^[3] [UN Committee on the Rights of the Child—General comment No. 24](#) (2019) on children's rights in the child justice system. CRC/C/GC/24, 18 september 2019.

^[4] Departement Cultuur, Jeugd, Media: Rapport: Verenigde Naties, Comité voor de Rechten van het Kind: 2019: [Slotbeschouwingen over het gecombineerde Vijfde en zesde periodieke verslag van België](#).

Bij dit nieuwe wijzigingsdecreet vinden we het belangrijk om die boodschappen te herhalen. We vinden het goed dat er een JoKER opgesteld werd, en dat de principes van rechtszekerheid, proportionaliteit en legaliteitsbeginsel dus ook vanuit een kinderrechtenblik worden bewaakt, maar maken ons toch grote zorgen. We vragen dat de impact op jongeren actief opgevolgd wordt, zoals voorzien bij de evaluatie en monitoring. De decreetwijziging wil de status quo van mogelijke maatregelen bewaken door een harmonisatie met het Strafwetboek. Zo kan de continuïteit bewaakt worden en worden lacunes en rechtsonzekerheid vermeden, ook voor jongeren zelf.

Dat is positief, maar we vrezen dat er door de beperking van bepaalde maatregelen en een verruiming van de toepassing van zwaardere maatregelen door de decreetgever daarnaast vooral opties uitgesloten worden om jongeren verbonden te houden met onze samenleving. We vragen dus ook continuïteit met hoe de ketenaanpak ingezet moet worden. Aangezien de invoering van het nieuwe Strafwetboek uitgesteld werd tot 1 september, vragen we dan ook met aandrang om onze voorstellen grondig mee te nemen in dit regelgevend proces.

We namen in dit advies onder andere de adviezen en inhoudelijke aandachtspunten mee van de bespreking met onze adviesraad, vrijwilligers van de Vlaamse Jeugdraad, het Kinderrechtencommissariaat^[5], jeugdorganisaties Arktos, Groep INTRO, Uit De Marge, doctoranda Joséphine Mwamba, vzw Erat en Cachet.

^[5] Kinderrechtencommissariaat (2026). Kinderrechten zwaar onder druk bij tijdelijke plaatsing in het Vlaams detentiecentrum. Advies 2025-2026/12.

Wijziging jeugddelinquentiedecreet

We benadrukken de absolute nood aan preventie. Willen we jeugddelinquentie echt een halt toeroepen, dan moet daar veel meer op worden ingezet. Zowel in de jeugdhulp als in de bredere preventieve hulpverlening zijn er middelen en plaatsen nodig voor brede maatregelen, begeleiding én opvolging.

Alle kinderen en alle jongeren moeten de kans krijgen om zelf hun leven in te vullen, om fouten te maken, om te leren en om jong te zijn. Het Kinderrechtenverdrag stelt ons als samenleving verantwoordelijk om hen die kansen te geven. De overheid heeft de eindverantwoordelijkheid om kinderen en jongeren kwalitatief onderwijs te geven, net als een goede plek om te wonen en de kans om hun stem te laten horen, om gezond te zijn en om goede begeleiding te krijgen waar nodig. Wanneer kinderen en jongeren fouten maken die andere mensen of de samenleving schaden zijn we ook verantwoordelijk om hen opnieuw op de juiste weg te zetten, om hen bij te sturen, opnieuw te verbinden en te re-integreren in de samenleving. Een samenleving heeft nood aan **preventie in primaire, secundaire en tertiaire zin**, zoals de preventiepiramide^[6] die benoemt. Net zoals in de zorg is voorkomen beter dan genezen.

Het **primaire** niveau draait om fundamentele samenlevingsaspecten, verbinding en het waarmaken van de kinderrechten voor elk kind. De werkingen die daarvoor zorgen zijn vaak impliciet preventief door hun universele aanpak. **Verbinding kunnen we met de kinderen en jongeren die in de meest kwetsbare posities van onze samenleving opgroeien alleen in stand houden als we de kans hebben om naar hen toe te gaan.** Zo werkt echte preventie: Via onderwijs en leraren die tijd hebben, via mensen bij Kind & Gezin, bij JAC's, bij Huizen van het Kind en OverKop-huizen, via jeugd(welzijns)werkers. Het feit dat laagdrempelige ondersteuning (in OverKop-werkingen, jeugd(welzijns)werk, in de klas ...) onder druk staat, is dan ook absoluut nefast voor onze fundamentele. Zet in op die vormen van preventie, en die instanties die mee kunnen instaan voor preventie. We horen van hen cruciale signalen, vangen nieuwe tendensen op om mee een verschil te maken én kunnen er zijn voor individuele jongeren. Zo voorkomen we dat jongeren uit de boot vallen, de weg verliezen of delinquent gedrag stellen.

Naast die primaire, universele preventie, hebben we **secundaire** preventie nodig. Die moet focussen op het vroeg opsporen en vermijden van (bijkomend) specifiek gedrag bij groepen die opgroeien in kwetsbare situaties. We denken aan jeugdhulp en psychologische ondersteuning, maar ook aan gericht jeugdwerk zoals NAFT-trajecten, time-outtrajecten, begeleiding, gezinsondersteuning enz. Die vormen van werken met kinderen, jongeren en hun context zijn vaak wél expliciet preventief, werken soms ook via vroegdetectie, vroeginterventie en gaan soms over naar curatief werk. Ze zijn een onmisbare schakel in dit verhaal.

^[6] Declerck J. & Pleysier, S. 2006, Tijdschrift voor Veiligheid: [Over hondenpoep en hangjongeren Een verkennend onderzoek naar overlastfenomenen in parken en groenzones](#).

Op dit moment krijgen we, net zoals drie jaar geleden, vanuit het jeugdwerk én de jeugdhulp **het duidelijke signaal dat er een absoluut tekort is aan capaciteit en mensen**[7]. Heel wat kinderen en jongeren groeien op in verontrustende situaties, en die cijfers stijgen. Tegelijkertijd weten mensen uit de praktijk dat verontrustende situaties bijkomende tijd, mensen en preventie vragen. De middelen die minister Gennez heeft voorzien en aangekondigd om te investeren in een nieuw plan jeugdhulp zijn een eerste stap, maar geven op dit moment nog geen vertrouwen aan een verdrinkend veld[8]. We ondersteunen, naast de bestaande vraag van het jeugdwerk[9], dan ook de vraag van de jeugdhulp om werkingsmiddelen te indexeren en andere structurele voorwaarden om deze secundaire preventie überhaupt te proberen waar maken[10]. We benadrukken ook de vraag om gericht preventief en outreachend te kunnen werken met kwetsbare opgroeisituaties, over de verschillende beleidsdomeinen heen. We hebben sterke ondersteuning en hulp nodig om er te zijn voor jongeren die het nodig hebben.

Tot slot, het tertiaire niveau, voor wanneer het misloopt: we vragen een jeugddelinquentierechtssysteem dat vanuit een pedagogische blik naar jongeren kijkt, met magistraten die ruimte hebben om op maat te werken. Specifieke, soms sterke stappen kunnen uiteraard nodig zijn bij bepaalde feiten, maar laten we echt investeren in die feiten voorkomen en specifiek én op maat ingrijpen wanneer er feiten gesteld worden[11]. **Daarbij zijn meer alternatieven nodig dan de huidige opties binnen gesloten opname, elektronische monitoring of HCA-diensten.** Dat zien we duidelijk door de hogere vraag naar plekken en de aanhoudende hulpkreten van gemeenschapsinstellingen, de magistratuur, de jeugdhulp én van jongeren zelf.

Ook vervolgotrajecten na een traject in detentie of een andere maatregel zijn noodzakelijk, en hopelijk vaak een sluitstuk, om toekomstige feiten te vermijden. Een integrale en multidisciplinaire aanpak is daarbij cruciaal, zet in op samenwerkingen met lokale besturen, lokale partners in ketenaanpak (zoals de Veilige Huizen) en partners over de bevoegdheden en beleidsdomeinen heen (zoals ook partners op federaal niveau). Ook hier bestaan heel wat goede voorbeelden zoals Kompas+ en andere organisaties die werken met jongeren en jeugdwerkorganisaties. Levensomstandigheden van kinderen en jongeren zijn bij misstappen nooit de legitimatie voor individueel gedrag, maar ze zijn wél een deel van de oorzaak en minstens bieden ze mee verklaringen. Pak die oorzaken aan.

Los de tekorten in ondersteuning en hulpverlening niet op door strafmaten strenger te maken en volwassenenstrafrecht voor jongeren strikter te vertalen.

Dat er vandaag, net als in preventieve jeugdhulp, **te weinig capaciteit is voor de ondersteuning en opvolging van jongeren die feiten plegen**, moeten we jammer genoeg opnieuw benadrukken. Dat in dit voorstel bepaalde feiten uitgesloten zouden worden van elektronische monitoring, toont aan dat de decreetgever die vorm van vrijheidsberoving als onvoldoende ziet bij bepaalde feiten zoals zedenfeiten. We spraken eerder al over de voor- en nadelen van elektronische monitoring. Of zo'n maatregel slaagt of faalt hangt vaak enorm af van casus tot casus (denk aan stigma, begeleiding, verblijfscontext, niet voldoen aan voorwaarden enz.)[12]. Die algemene afweging toont vooral ons onvermogen als samenleving om ondersteuning en intensieve opvolging van jongeren in elektronische monitoring te voorzien, terwijl ook die maatregel een vorm van vrijheidsberoving blijft[13].

[7] Kinderrechtencommissariaat, 2026, *Jaarverslag Commissie van Toezicht op Jeugdinstanties*.

[8] Cachet, 2026: *De jeugdhulp van morgen? Ga voor vertrouwen, nabijheid en echte kansen*

[9] Vlaamse Jeugdraad, 2025: *Advies 2506: 'Het jeugdwerk: een broodnodige investering met hoog rendement'*

[10] De Koster, K., Bouckaert, M., De Koninck, K., Le Roy, J., Christiaens, J., Roose, R., 2026: *Jeugdhulp trekt aan de alarmbel: 'Meer nodig dan woorden en ambitieuze plannen'*.

[11] Serie, C., Pleysier, S., Put, J. & De Ruiter, C. Welzijn, primaire levensbehoeften en delinquentie bij adolescenten: Etiologische assumpties van het Good Lives Model getoetst, *Tijdschrift voor Criminologie* 2020 (62) 2-3.

[12] Vlaamse Jeugdraad, 2024, *Proefproject in Antwerpen: Elektronische Controle voor jonge delinquenten, wat vinden wij daarvan?*

[13] Dumortier, E. & Pleysier, S., (2025) *To tag or not to tag? Uitdagingen, valkuilen en opportuniteiten bij het invoeren van elektronische monitoring voor jeugddelinquenten in Vlaanderen*, *Fatik* 42(187), 50-71.

We verwijzen ook naar onze reactie net na het Vlaamse regeerakkoord en onze vrees dat er een sterker discours van dwingen, straffen en controleren wordt ingeschreven en benadrukken dat bij deze wijziging opnieuw[14]. Een verstrenging in strafmaten laten corresponderen binnen jeugddelinquentierecht met volwassenenrecht vult zo een bestaande impasse op, maar hoelang, en hoe effectief? En doen we dat vooral niet via een verkeerde weg en op een verkeerde plek[15]? Ook in het advies van het Kinderrechtencommissariaat lezen we de bezorgdheid dat in de praktijk vandaag opnames in gesloten voorzieningen oneigenlijk ingezet worden (we horen bijvoorbeeld vaak over het fenomeen ‘vermoffing’, onder andere bij feiten van overlast), **omdat jeugdrechters die geen alternatieven hebben voor die jongeren ten einde raad zijn**[16].

Het advies van het Kinderrechtencommissariaat[17] stelt verder ook dat we de huidige capaciteitsdruk “niet los kunnen zien van **structurele tekortkomingen in het bredere jeugdhulplandschap**”, met als gevolg dat een “gesloten plaatsing soms wordt ingezet bij gebrek aan passende alternatieven”. Zoals hierboven benoemd: we moeten oplossingen vinden voor die ondersteuning, en niet zomaar plekken blijven creëren om bij jongeren gevolg te geven aan gepleegde feiten met de zwaarst mogelijke maatregelen. Ook het Kenniscentrum Kinderrechten (nu STEKR) benadrukt dat extra plaatsen die gecreëerd worden, gevuld zullen worden, en de capaciteitsverhoging dus vooral nodig is in de jeugdhulp.[18][19]

Jongeren voor wie een andere maatwerkoplossing nodig is dan vrijheidsberoving, moeten die krijgen. Dat is hun recht. We weten dat die uitdagingen zich bij verschillende bevoegdheden bevinden, maar dat maakt geen verschil voor de betrokken jongeren. Niet alleen internationale rechtskaders vragen een **brede variatie aan maatregelen** (zoals de HCA-diensten). We weten ook dat ze goedkoper zijn dan vrijheidsberoving, en “in veel gevallen ook efficiënter of even efficiënt”[20]. Zet daarop in, en onderzoek de opties om begeleiding via ketenaanpak nog sterker in te zetten. We pleiten voor alle duidelijkheid dus ook niet voor al te lichte opvolging en ondersteuning, integendeel. Elke jongere heeft het recht op fouten maken. Maar vervolgens ook op een proportionele maatregel/sanctie, opvolging én hulpverlening, zodat de gepleegde feiten nooit meer herhaald worden en elke jongere zich veilig kan voelen in onze samenleving en daartoe bijdraagt.

Betrek kinderen en jongeren bij beleid en keuzes die over hun levens gaan, op elk beleidsniveau. Participatie werkt pas als er beslissingen genomen worden op basis van de stem van jongeren én als jongeren ook teruggekoppeld krijgen wat er met hun stem is gedaan.

Het is van **cruciaal belang om kinderen en jongeren te betrekken bij beleid dat over hen gaat**. Inspraak en authentieke participatie vermijden dat kinderen en jongeren al vroeg (en soms definitief) het vertrouwen in overheid, gezag en systemen verliezen. Bij veel jongeren die in verontrustende situaties opgroeien heeft dat vertrouwen al heel wat deuken gekregen, werden beloftes niet nagekomen of werd keer op keer van hulpverlener gewisseld. We verwijzen ook naar hoe maatschappelijke kwetsbaarheid tot stand komt[21].

[14] Vlaamse Jeugdraad, 2024, [Onze reactie op het regeerakkoord én een primeur: onze eigen prioriteiten](#).

[15] Put, J., 2018: Gesloten jeugdinstituten: meer, meer, meer – of toch niet?, TJK 2018/2, 217-219.

[16] Kinderrechtencommissariaat (2026). [Kinderrechten zwaar onder druk bij tijdelijke plaatsing in het Vlaams detentiecentrum](#). Advies 2025-2026/12.

[17] Kinderrechtencommissariaat (2026). [Kinderrechten zwaar onder druk bij tijdelijke plaatsing in het Vlaams detentiecentrum](#). Advies 2025-2026/12.

[18] KEKI, 2025, Beleidsadvies: [Overheveling beleidsbevoegdheden Jeugddelinquentiedecreet](#).

[19] Pleysier, S. (2025). ‘Last Resort’? Definitely Maybe... Youth Justice, 25 (2), 147-152; Pleysier, S. (2023). [Kortverblijf als ‘ultimum remedium’? Over de wankelende principes van het jeugddelinquentierecht \(bis\)](#). TJK 2023/2, 67-75.

[20] Dumortier, E., Pleysier, S. (2025). To tag or not to tag? [Uitdagingen, valkuilen en opportuniteiten bij het invoeren van elektronische monitoring voor jeugddelinquenten in Vlaanderen](#). Fatik: Tijdschrift voor Strafrecht en Gevangeniswezen, 42 (187), 50-71.

[21] Vettenburg, N., 2011: Jongeren, maatschappelijke kwetsbaarheid en emancipatorisch werk. [Uit de marge van het jeugdbeleid : werken met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren](#). p. 25-38.

Zet daarom in op de betrokkenheid van jongeren bij het beleid, zowel op Vlaams en federaal beleidsniveau (zoals via dit advies), als op lokaal niveau, door jongeren een stem te geven in hoe verbinding gelegd kan worden in jeugdorganisaties, hangplekken op straat en in het park, de relatie met politie en jongeren^[22], beleid in gemeenschapsvoorzieningen, jeugdhulp en andere hulpverlening, tot en met het meest individuele niveau: door jongeren van jongs af aan een stem te geven in de procedures en rechtszittingen waarin ze terechtkomen. **Koppel ook terug aan jongeren wat er exact met hun stem gedaan werd en zorg zo voor informatie en transparantie.** Er bestaan al heel wat goede voorbeelden, zo lezen we ook in het jaarverslag van de Commissie van Toezicht van Jeugdinstellingen van het Kinderrechtencommissariaat, al is er nog veel ruimte voor verbetering^[23]. Zet daarop in.

We lezen in het wijzigingsdecreet dat de instroom in de gemeenschapsinstellingen gemonitord en geëvalueerd zal blijven worden via de begeleidingscommissie met de jeugdmagistratuur en de Opvolggroep Jeugddelinquentie. Daarin zitten ook vertegenwoordigers van de jeugdadvocatuur, het Kinderrechtencommissariaat en de erkende cliëntorganisaties vzw Cachet en Ouderspunt om het jongeren- en ouderperspectief mee te nemen. We vinden het zeer waardevol dat die organisaties op die manier betrokken worden, net als het feit dat voor dit decreet een JoKER opgesteld werd. Alleen horen we dat deze organisaties binnen de opvolggroep in praktijk zeer minimaal betrokken werden de voorbije jaren en we vragen om dit op korte termijn waar te maken. **Bewaak bij beleidsmatige stappen als deze dat de stem van jongeren effectief gehoord en meegenomen wordt.** We doen ook enkele concrete voorstellen in de adviespunten hieronder over dit decreet: neem die mee.

Bewaak de eigenheid van het jeugddelinquentierecht, sta met deze harmonisatie géén verstrenging toe en laat de jeugdrechter zijn pedagogische rol spelen.

We lezen in het wijzigingsdecreet dat er, in het kader van de harmonisatie met het nieuwe Strafwetboek, gewerkt wordt aan een status quo, zodat de voldoende zwaarwichtige misdrijven die vervat zijn binnen het huidige toepassingsgebied van het jeugddelinquentiedecreet daaronder blijven vallen zodra het nieuwe Strafwetboek in werking treedt op 1 september 2026.

^[22] Vlaamse Jeugdraad advies 2107: [Een nieuw advies over de relatie tussen Politie en Jongeren](#).
^[23] Kinderrechtencommissariaat, 2026, [Jaarverslag Commissie van Toezicht op Jeugdinstellingen](#).

We vinden het een goede zaak dat de nodige gevolgen gekoppeld kunnen worden aan zwaarwichtige feiten. **Dat die harmonisatie voor de juiste proportionaliteit van strafmaat moet kunnen zorgen, betwist niemand.**

Wel willen we benadrukken dat bij het jeugddelinquentierecht zeer expliciet gekozen wordt, en moet worden, voor **maatwerk in strafmaten**. We lezen in de memorie van toelichting: “Deze actualisatie past binnen een consequent beleid om bij de zwaarste feiten geslotenheid mogelijk te maken, zowel ter bescherming van de maatschappij, de slachtoffers als om jongeren te helpen hun leven weer op orde te krijgen. Er wordt bij deze actualisatie ook vastgehouden aan een bepaald strafniveau en/of aan een limitatieve lijst van misdrijven, waardoor de principes van proportionaliteit en subsidiariteit gewaarborgd blijven. Door de lijst van misdrijven te actualiseren, wordt ook de transparantie en rechtszekerheid naar minderjarigen toe verhoogd”.

Om onbedoelde effecten te vermijden, en die doelstellingen effectief waar te maken, eisen we dat ook met deze wijziging de jeugdrechter een zeer ruime beoordelingsbevoegdheid behoudt, om casus per casus na te gaan welke maatregel nodig is, en daarbij moet een variatie aan alternatieven mogelijk zijn. Door de aanpassingen aan uitsluiting van elektronische monitoring (artikel 5), de voorwaarden voor gesloten oriëntatie (artikel 7) en begeleiding, en de regels rond langdurige gesloten begeleiding (artikel 11), terbeschikkingstelling (artikel 12) en uithandengeving (zie hieronder in adviespunt), vrezen we dat in de praktijk, meer dan een status quo zal worden bekomen en er afbreuk gedaan wordt aan de eigenheid van het jeugddelinquentierecht en de bescherming van maatschappij, slachtoffers én jongeren. **In het bijzonder voor de categorie 12-14-jarigen willen we heel streng hoeden voor een verdere verstrenging.**

Zo kan vrijheidsberoving nodig zijn, maar alleen als ultimum remedium, zoals ook benoemd binnen het jeugddelinquentierecht. Maatregelen en sancties moeten áltijd vanuit een pedagogische benadering aangegaan worden en **gericht zijn op begeleiding, herstel en re-integratie** (denk aan een goed voorbeeld zoals FIX, van wie de multidisciplinaire ketenaanpak in Genk in september 2025 uitgerold werd in de hele provincie Limburg^[24]). We horen zowel van jongeren als vanuit de praktijk en het onderzoek dat opnames goed kunnen werken (en begeleiders daar ook alles aan doen), maar ook heel wat andere effecten kunnen hebben op de levens van jongeren (zoals beperkte autonomie tijdens een opname, weinig toekomstperspectief, soms schoolachterstand, beperkte ontwikkeling in hun vrije tijd of talenten, afgesloten zijn van de buitenwereld en hun eigen context, vrienden en familie ...). De maatregel moet dan ook proportioneel zijn en aansluiten bij de feiten (zoals die na onderzoek vastgesteld worden) en voldoen aan het subsidiariteitsprincipe. Dat wil zeggen: met de minst ingrijpende, effectieve tussenkomst. Alternatieven moeten dan ook mogelijk blijven, dus we zijn geen voorstander van het uitsluiten van bepaalde alternatieven zoals elektronische monitoring. Laat jeugdrechters hun (maat)werk doen in de voorbereidende fase én fase ten gronde, specifiek afgestemd op de situatie van de jongere in kwestie, en laat hen beslissen wat de passende maatregel of sanctie is, in de geest van het decreet. Zorg ervoor dat elke maatregel vanaf de eerste dag een stap kan zijn naar herstel.

Ook door het voornemen om **categorieën van feiten generieker te verwoorden**, zoals verwijzingen naar volledige delen van het Strafwetboek of brede begrippen zoals “feiten met de dood tot gevolg” of “aantasting van de fysieke of psychische integriteit”, vrezen we een **verruiming van het toepassingsgebied van zwaardere maatregelen in de praktijk**. We betwijfelen of dat de juiste afweging is tussen kinderrechten, de daaruit vloeiende eigenheid van het jeugddelinquentierecht en de toekomstbestendigheid van dit decreet en klagen dat aan.

[24] Opgroeien, geraadpleegd op 5/5/2026: [FIX](#).

Voorzie een behoudsclausule en correctiemechanisme, zodat de jeugdrechter een brede beoordelingsbevoegdheid behoudt.

Daarom doen we graag een heel concreet voorstel: we vragen om een behoudsclausule in dit decreet dat kan **garanderen dat het huidige toepassingsgebied behouden blijft, zonder uitbreiding**. De clausule zou inhouden dat de omzetting naar de nieuwe strafniveaus geen inhoudelijke wijziging mag meebrengen. Dat betekent concreet dat alle feiten die vandaag aanleiding kunnen geven tot een bepaalde maatregel, dat ook na de hervorming moeten kunnen blijven doen, zonder dat het toepassingsgebied wordt uitgebreid. Dat is de enige manier om, binnen een logische harmonisatie, **het specifieke karakter van jeugddelinquentierecht te bewaken naast dat van het Strafwetboek. Zo heeft de harmonisatie niet onbedoeld tot effect dat het jeugddelinquentierecht strenger wordt**. Op die manier blijft de hervorming beperkt tot wat ze moet zijn: een technische omzetting, zonder impact op de reële mogelijkheden van de jeugdrechter om passende maatregelen op te leggen.

Daarnaast vragen we om een **correctiemechanisme** in te voeren. Het Openbaar Ministerie geeft bij vastgestelde feiten in eerste instantie een kwalificatie van de feiten. Die kwalificatie gebeurt vaak nog op basis van onvolledige informatie, en kan later worden bijgesteld. In de praktijk blijkt dat die eerste inschatting vaak niet overeenstemt met de uiteindelijke beoordeling door de jeugdrechter. **Het is dan ook cruciaal dat de jeugdrechter door diens bevoegdheid de mogelijkheid moet hebben om rekening te houden met dat voorlopige karakter van die kwalificatie**. Wanneer een te zware initiële kwalificatie gemaakt werd, moet de rechter daarvan kunnen afwijken met informatie die later verzameld wordt, en moeten maatregelen dus ook aangepast kunnen worden zodat een eerste kwalificatie niet disproportioneel doorweegt. Hoewel de jeugdrechter vandaag in de praktijk al kan bijsturen, is die correctie niet wettelijk verankerd en wordt ze begrensd door de beschikbare maatregelen. We vrezen dat wanneer bepaalde maatregelen zoals ambulante sancties of elektronische monitoring al in een voorbereidende fase uitgesloten zouden worden, de correcties beperkt worden en de beoordelingsruimte van de jeugdrechter in het gedrang komt. Daarom vragen we dus nadrukkelijk om dat correctiemechanisme in te voeren. Zorg ervoor dat de jeugdrechtbank zowel in de voorbereidende fase als de fase ten gronde een brede beoordelingsbevoegdheid behoudt.

Doe een grondige evaluatie van het kortverblijf. Dat mag geen alternatief zijn voor plaatstekort in de langere trajecten in de gemeenschapsinstellingen.

Het kortverblijf werd in juli 2020 opgestart, onder andere vanuit de nood aan een snelle en pedagogische reactie, maar ook om oplossingen te zoeken voor het plaatstekort in de gemeenschapsinstellingen in casussen waar voorheen langdurige plaatsingen plaatsvonden. Door de cijfers van de voorbije jaren durven we te twijfelen of dat oorspronkelijke doel behaald wordt en of dat kortverblijf op een goede manier ingezet wordt. Tegen het einde van 2020 werden 92 minderjarigen in kortverblijf opgenomen, in 2021 waren dat er 215^[25], in 2023 waren het er al 291, en 320 in 2024^[26]. Een zeer sterke stijging dus in een korte periode.

^[25] Pleysier, S., artikel 13/6/2023: Jeugddelinquentierecht: 'Wat blijft nog over van vrijheidsberoving als laatste redmiddel?'
^[26] Opgroeien; [Cijferrapport Jeugddelinquentie](#), geraadpleegd op 4/5/2026.

In dit wijzigingsdecreet wordt met artikel 6 de verwoording aangepast van **‘maximaal veertien dagen’ naar ‘veertien dagen’ als vaste duur**. In vorige adviezen stelden we ons al heel wat vragen bij de voortzetting van het kortverblijf op basis van de wetenschappelijke analyse ervan. We vragen een **evidencebased onderzoek naar de effecten van de maatregel op recidive**, maar ook naar de beleving van de jongeren in kwestie (we horen bijvoorbeeld over een heel ander perspectief op de toekomst tussen kort- en langere verblijven). We vragen om dat mee te nemen in het vervolgonderzoek of de beleidsmatige opvolging van de evaluatie en monitoring van het jeugddelinquentierecht van Put, Pleysier en Roevens[27].

Het kan pedagogisch belangrijk zijn om snel op te treden door middel van kortverblijf. Bijvoorbeeld als jongeren schuld bekennen en ze medewerking tonen, of om jongeren snel uit een zeer kwetsbare situatie te halen. Toch moeten we ook dan afwegen of vrijheidsberoving nodig is[28]. Kunnen die voorwaarden van toepassing zijn bij kortverblijf en niet meer gelden na veertien dagen? We stellen ons dus vragen bij de verhouding tussen kortverblijf en langere trajecten, en horen dat die in de praktijk vaak ook gecombineerd worden. **We verwijzen opnieuw naar de internationale richtlijnen rond maatwerk en de fundamentele afwegingen die het jeugddelinquentierecht moet maken**. Een vaste duur kan bijdragen tot rechtszekerheid, en kortverblijf kan een goede schakel zijn in een geheel aan maatregelen. Toch benadrukken we ook de principes van maatwerk, proportionaliteit en subsidiariteit, verwijzen we naar het principe van de ‘kortst mogelijke duur van vrijheidsberoving’ en zijn we er niet van overtuigd dat deze wijziging daarbij helpt.

Schaf de uithandengeving af en maak van elke vorm van vrijheidsberoving echt het ultimum remedium.

We voelen ons genooddaakt om in dit advies onze boodschappen te herhalen rond de mogelijkheden tot uithandengeving. Alle wetenschappelijke literatuur en evidencebased benaderingen[29][30][31][32] ten spijt blijft het ook met dit wijzigingsdecreet nog steeds mogelijk om jongeren uit handen te geven. Meer nog, dit wijzigingsdecreet voorziet door de harmonisatie met het Strafwetboek en de uitbreiding van categorieën van feiten en maatregelen ook een uitbreiding ervan. In artikel 13 wordt de lijst van misdrijven waarvoor uithandengeving mogelijk is, uitgebreid en geactualiseerd. Nieuwe vormen van onder meer terrorisme- en zedenmisdrijven worden toegevoegd. **Dat vergroot de mogelijkheden om minderjarigen door te verwijzen naar het volwassenenstrafrecht, wat een fundamentele afwijking is van het jeugdbeschermingsmodel en dus een duidelijke verstrenging inhoudt.**

Uithandengeving door cumulatieve voorwaarden én rechtstreekse uithandengeving moeten maximaal beperkt worden, en ook bij de aanpassing van dit artikel krijgen we de indruk dat een reëel probleem (jongeren die zeer zware feiten plegen vinden vandaag niet de plek en begeleiding die nodig is) op de **verkeerde plek een verkeerde oplossing** krijgt. Kijk dan ook samen met experts jeugddelinquentierecht grondig naar punten 3 en 4 van artikel 13. Evalueer of de uitbreiding van de rechtstreekse uithandengeving van jongeren die zestien jaar zijn en een eerdere veroordeling hebben, zal bijdragen tot het doel van deze wijzigingen: bescherming van de samenleving, slachtoffers én de jongeren zelf. Overweeg grondig of het maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek al dan niet bijdragen tot een gepaste maatregel, opvolging en begeleiding. Minderjarigen behandel je niet als volwassene, ook wanneer er grotere psychiatrische oorzaken zijn, moeten er andere oplossingen gezocht worden. Een uithandengeving is een falen van ons systeem om afdoende oplossingen te vinden voor jongeren in de meest kwetsbare omstandigheden op jongerenmaat. We geven hen op als jongere, dus vragen we om dat alleen in zéér uitzonderlijke gevallen toe te passen en de voorwaarden zeker niet minder groot te maken.

[29] Jaspers, Y., Nuytiens, A., Christiaens, J., Dumortier, E. [Pathways of Transferred Youth Offenders into Adulthood](#) Youth Justice-An International Journal; 2017; Vol. 17; iss. 2; pp. 153 - 170

[30] Pleysier, S. [Vlaanderen bouwt aan een jeugddelinquentierecht](#): Uithandengeving blijft anomalie, 2018, Artikel Beweging.net

[31] Herbots, K., Asselman, H. en Put, J. (2015), *Omgevingsanalyse Vlaams jeugdrecht: het kinderrechtelijk kader*, Leuven/Gent, Instituut voor Sociaal Recht & KeKi, 8.

[32] Jaspers, Y., Christiaens, J., & Nuytiens, A. (2024). [Being Tried and Sentenced as an Adult: Amplifying Voices of Transferred Juveniles](#). Youth Justice, 24(1), 113-131.

We zijn tevreden dat er enkele nieuwe misdrijven en feiten benoemd worden, zodat ook die feiten op een goede manier opgevolgd kunnen worden. Voorzie ook daarbij altijd de nodige begeleiding én hulpverlening.

In ons advies over de digitale leefwereld^[33] schreven we: “**Zorg voor een duidelijk kader voor overtredingen van geweld en aanvallen op iemands integriteit in de digitale leefwereld.**” We zijn dan ook tevreden dat er met de vernieuwing van het Strafwetboek en de omzetting in dit decreet aan gewerkt wordt. We zien dit bijvoorbeeld bij het benoemen van feiten als aanzetten tot zelfdoding (109 en 110 Sw.), het vervaardigen, verspreiden, bezitten, verwerven van dan wel zich toegang verschaffen tot inhoud die bedoeld is om het plegen van seksueel misbruik of seksuele uitbuiting ten nadele van een minderjarige te bevorderen (177 tot en met 179 Sw.) alsook schuldig verzuim met de dood tot gevolg (301 Sw.).

Wat we wel enorm belangrijk vinden, en waar we ook veel gesprekken over voerden met jongeren en experts, is dat wanneer jongeren die feiten stellen, er in het bijzonder aandacht moet zijn voor **begeleiding en opvolging én bijkomend onderzoek**. We weten dat ook bij ernstige feiten als seksuele delicten begeleiding en opvolging veel zinvoller zijn op langere termijn dan vrijheidsberoving en verwijzen, zoals heel wat experts en expertorganisaties, naar de complementariteit van het risk-need-responsivity-model (RNR) en het Good Lives Model (GLM)^{[34][35]}. We vragen de nodige aandacht voor de integratie van daderbegeleiding in elke strafvordering (niet afhankelijk van regio), de nodige (verdere) investeringen in forensisch psychiatrische centra, detentiehuizen en behandelprogramma's en betere toegankelijkheid van hulp bij beginnende grensoverschrijders (jongeren, partners, collega's).

We zijn tevreden dat ook het Vlaamse beleid inzet op preventie met onder andere het **Vlaams actieplan tegen gendergerelateerd geweld 2025-2029, het Nationaal Actieplan tegen gendergerelateerd geweld (NAP) 2021-2025 en natuurlijk het vernieuwde seksuele strafrecht uit 2022**. Een brede aanpak rond educatie, het aanleren van normatieve kaders, mediawijsheid (want veel van die nieuwe delicten spelen zich af in de digitale leefwereld) en structurele preventie (zoals eerder besproken) is enorm belangrijk. Zet die mediawijsheid ook in in de gesloten voorzieningen zelf, aangezien we van jongeren horen dat het gebruik van de smartphone daar vaak neerkomt op “afgeven of gebruik onder toezicht”.

^[33] Vlaamse Jeugdraad, 2025, Advies 2510: Digitale leefwereld: 'Jongeren willen meer grip op hun online leven'

^[34] Pomp, E. (2009). Het Good Lives Model. Een literatuurstudie. Expertisecentrum Forensische Psychiatrie.

^[35] I.T.E.R. Visie, geraadpleegd op 5/5/2026: I.T.E.R.: Visie

www.vlaamsejeugdraad.be